

AFDWINGBAARHEID CLAUSULES IN AANKOOPCONTRACTEN VAN RASHONDEN

VRAAG

“Bij aankoop van een rashond is er een clause opgenomen in het aankoopcontract die de huidige eigenaar verplicht om het dier (mannelijk) te laten castreren vóór de leeftijd van één jaar op straf van een ‘boete’ bij het niet laten uitvoeren hiervan. Verder moet de eigenaar hiervan een attest afleveren aan de fokker. Is dit wel afdwingbaar: ‘verkocht is verkocht’? Hoewel er geen medische indicatie is om de ingreep uit te voeren zou deze toch uitgevoerd moeten worden?”

ANTWOORD

De verkoop van honden is vaak een lucratieve aanleggenheid. Bij verkopers van honden met stambomen (“rashonden”) gebeurt het wel eens dat er twee soorten prijzen gehanteerd worden: prijzen voor zogenaamde kweekdieren en prijzen voor dieren waarmee niet mag gekweekt worden. Bij de tweede categorie zijn er verkopers die inderdaad contractuele bepalingen opnemen die bepaalde plichten leggen bij de kopers die verder gaan dan strikte welzijnsvereisten. Een klassiek voorbeeld is de plicht om tot sterilisatie of castratie over te gaan op straffe van een contractueel opgenomen schadevergoeding. In drie relatief recente rechterlijke uitspraken is echter bepaald dat hondenkwekers die enige omzet halen uit hun activiteiten, ondernemingen zijn in de zin van het Wetboek Economisch Recht (WER). Het gaat om een vonnis van de vrederechter van Geldenaken (Jodoigne) van 16 maart 2021, van de rechtbank van eerste aanleg van Waals-Brabant van 11 januari 2023 en van het vredegerecht van Genk van 17 januari 2023.

Welnu, het Wetboek Economisch Recht voorziet (ook) in consumentenbescherming: contractueel bepaalde schadevergoedingen zijn niet afdwingbaar indien zij slechts bedongen zijn voor het geval de consument in gebreke blijft en niet voor het geval de verkoper contractuele tekortkomingen begaat. In dit geval zou de clause aldus geen uitwerking kunnen vinden op grond van de leer van onrechtmatige bedingen. Verder komt een dergelijke castratieplicht ook neer

op een beding dat vanuit mededingingsrechterlijke hoek bedenkelijk is. De motivatie zou namelijk concurrentie vermijden kunnen zijn. Kortom: er zijn goede redenen om het contractuele gebod naast zich neer te leggen. De verkoper kan echter doorzetten en de zaak voorleggen aan de rechter (wellicht aan de vrederechter). Het is deze rechter die er dan zal moeten van overtuigd worden dat het om een onrechtmatig beding gaat, in strijd met de consumentenbeschermende wetgeving. Als tweede waarschuwing geven wij nog mee dat de hierboven uitgewerkte analyse slechts geldig is wanneer het dier gekocht is door een consument. Is dat niet het geval, dan is de consumentenbeschermende wetgeving niet van toepassing. Het mededingingsrecht is echter wel altijd van tel wanneer het om kweekactiviteiten gaat die het louter hobbymatige overstijgen. De recente uitspraken van de vrederechters van onder andere Geldenaken en Genk geven echter wel aan dat rechters eerder snel aanvaarden dat bepaalde kwekers moeten beschouwd worden als ondernemingen in de zin van het WER. Als de omzet per jaar 10.000 euro overstijgt, lijkt de consensus nu te zijn dat het om een ondernemingsactiviteit gaat.

Anderzijds bestaan er heel wat hondenkwekers die net van de kopers van hun puppy's eisen dat deze zeker niet gesteriliseerd of gecastreerd worden omwille van door hen gepercipieerde negatieve gevolgen, vaak tegen het advies in van de dierenarts (en behalve bij gegronde medische noodzaak). Indien toch gecastreerd of gesteriliseerd wordt, verbreken ze alle contacten met de nieuwe eigenaars.

Ook vanuit diergezondheidsperspectief kan geopperd worden dat een verplichte castratie/sterilisatie leidt tot een verkleining van de genenpoel wat, gezien er bij vele rassen net een probleem bestaat van inteelt, niet wenselijk is.

Meester A. Godfroid, Fidelitas advocaten,
Prof. dr. S. De Vliegheer,
Faculteit Diergeneeskunde, Universiteit Gent,
Salisburylaan 133, B-9820 Merelbeke